

25 Φεβρουαρίου 2020

Μέγας Βασίλειος: Να στρέφης το μάτι της ψυχής σου εις την έρευναν του εαυτού σου!

[Ορθοδοξία και Ορθοπραξία / Απαύγασμα πατερικής Σοφίας](#)

Μέγας Βασίλειος.

Συνέχεια από: <http://www.diakonima.gr/?p=482900>

5. Δεν θα μου επαρκέση η ημέρα να διηγούμαι και τα κατορθώματα των συνεργών εις το ευαγγέλιον του Χριστού και την δύναμιν του προστάγματος, πόσον καλά αρμόζει εις όλους.

«Πρόσεχε σεαυτώ». Να είσαι νηφάλιος, σκεπτικός, φύλαξ των παρόντων και προνοητικός διά τα μέλλοντα.

Μη αφήνης να σου διαφύγη το παρόν εξ αιτίας της οκνηρίας και μη λαμβάνης σαν δεδομένην την απόλαυσιν αυτών που μήτε υπάρχουν και που τυχόν δεν θα υπάρξουν, ωσάν, να τα έχης εις τα χέρια σου.

Ή μήπως δεν υπάρχει εκ φύσεως η αρρώστια αυτή εις τους νέους, δηλαδή το να νομίζουν με την ελαφρότητα της γνώμης, ότι κατέχουν κιόλας αυτά που ελπίζουν; Διότι όταν κάποτε ηρεμήσουν ή κατά την νυκτερινήν ησυχίαν, πλάθουν με την φαντασίαν ανύπαρκτα πράγματα μεταφερόμενοι εις άλλα με την ευκολίαν της σκέψεως, με το να φαντάζονται βίον περίοπτον, λαμπρούς γάμους, ευτεκνίαν, βαθεία γεράματα, τιμάς από όλους.

Ἐπειτα ἐπειδὴ δεν μποροῦν να σταματήσουν πουθενά τας ἐλπίδας, ἀλαζονεύονται δι' αὐτά που θεωροῦνται μεγάλα μεταξύ των ἀνθρώπων.

Αφοῦ γεμίσουν με διάφορα κειμήλια, περιφράττουν τόσην γην, ὅσην εἰς αὐτοὺς ματαιότης των λογισμῶν ἔχει ἀποκόψει ἀπὸ ὅλην τὴν κτίσιν.

Πάλιν τὰ πλούσια εἰσοδήματα ἀπὸ αὐτὴν τὰ ἀποθηκεύουν εἰς τὰς ἀποθήκας τῆς ματαιοδοξίας.

Κοντά εἰς αὐτά προσθέτουν ζῶα, ἀπειράριθμον πλήθος δούλων, πολιτικὰς ἐξουσίας, ἡγεμονίας ἐθνῶν, ἀξίωμα στρατηγού, πολέμους, νίκας καὶ αὐτὴν ἀκόμη τὴν βασιλείαν.

Ὅλα αὐτά αφοῦ τὰ διέτρεξαν με τὰ κούφιας φαντασίας τῆς διάνοιας, νομίζουν, λόγῳ τῆς ἀκρας μωρίας, ὅτι ἀπολαμβάνουν ὡσάν να εἶναι κιόλας παρόντα καὶ κείμενα ἐμπρὸς στα πόδια των αὐτὰ που ἔχουν ἐλπισθῇ.

Το να βλέπη ὄνειρα κανεῖς ἐνῶ τὸ σῶμα εἶναι ἀγρυπνον, τούτο εἶναι ἀρρώστια ἀκαμάτου καὶ οκνηρὰς ψυχῆς.

Ὁ λόγος τῆς Γραφῆς διὰ να καταπιέζη αὐτὴν τὴν ἀποχαύνωσιν τοῦ νοῦ καὶ τὸν πυρετὸν των λογισμῶν καὶ διὰ να ἀναχαιτίζει, ὡσάν με κάποιον χαλινόν, τὴν ἀστάθειαν τῆς διανοίας, παραγγέλλει τὸ μεγάλο καὶ σοφόν τούτο παράγγελμα· “σεαυτῷ, λέγει, πρόσεχε”.

Να μὴ φαντάζεσαι τὰ ἀνύπαρκτα, ἀλλὰ να οἰκονομής τὰ παρόντα πρὸς τὸ συμφέρον. Νομίζω δε ὅτι ὁ νομοθέτης διὰ να ἀποβάλῃ καὶ ἐκεῖνο τὸ πάθος ἀπὸ τὴν συνήθειαν ἐχρησιμοποίησε τὴν ἰδίαν παραίνεσιν.

Ἐπειδὴ εἶναι εὐκόλον πράγμα εἰς τὸν καθένα ἀπὸ μας να περιεργάζεται τὰ ξένα παρὰ να σκέπτεται τὰ ἰδικά του, διὰ να μὴ παθαίνωμεν αὐτό, σταμάτησε, λέγει, να περιεργάζεσαι τὰ κακά του τάδε, μὴ δίδης ἀργοσχολίαν εἰς τοὺς λογισμοὺς να ἐξετάζουν τὴν ξένην ἀσθένειαν, ἀλλὰ «σαυτῷ πρόσεχε».

Δηλαδή να στρέφῃς τὸ ὄμμα τῆς ψυχῆς σου εἰς τὴν ἐρευναν τοῦ εαυτοῦ σου.

Διότι πολλοί, σύμφωνα με τὸν λόγον τοῦ Κυρίου, «τὸ μεν κάρφος τὸ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ τοῦ ἀδελφοῦ κατανοοῦσι, τὴν δε ἐν τῷ οἰκείῳ ὀφθαλμῷ δοκὸν οὐκ ἐμβλέπουσι».

Μὴ παύσης λοιπὸν να διερευνᾷς τὸν εαυτὸν σου, ἀν ἡ ζωὴ σου προχωρῇ σύμφωνα με τὴν ἐντολήν.

Να μὴ ἐξετάζῃς ὅμως τὰ ἐξωτερικά, μὴ τυχόν ἡμπορέσης να ἀνακαλύψῃς ψεγάδι

κάποιου, όπως εκείνος ο ακατάδεκτος και αλαζονικός φαρισαίος, που εδικαίωνε τον εαυτόν τον και εξευτέλιζε τον τελώνην.

Αλλά μη παραλίπης να αυτοανακρίνεσαι, μη τυχόν διέπραξες κάποιο αμάρτημα κατά τους στοχασμούς, μη η γλώσσα έσφαλεν εις κάτι τι με το να προτρέξη της διανοίας, μη εις τα έργα των χειρών σου έχειπραχθή κάτι από τα ακούσια.

Και εάν εις την ζωήν σου εύρης να είναι πολλά τα αμαρτήματα (και εξάπαντος θα εύρης αφού είσαι άνθρωπος), λέγε τα λόγια του τελώνου. «Ο Θεός, ιλάσθητί μοι τω αμαρτωλώ».

Απόσπασμα από την ομιλία του Μεγάλου Βασιλείου “Εις το, ‘Πρόσεχε τον εαυτόν σου’”, όπως δημοσιεύεται σε μετάφραση στον τόμο “Μ. Βασιλείου έργα 6, της σειράς “Έλληνες Πατέρες της Εκκλησίας, των εκδόσεων Πατερικαί Εκδόσεις “Γρηγόριος ο Παλαμάς”. Κείμενο, μετάφραση, σχόλια Βασίλειος Ψευτογκάς.